SANCTISSIMI IN CHRISTO PATRIS ET DOMINI NOSTRI

CLEMENTIS

DIVINA PROVIDENTIA

PAPÆ XIV.

EPISTOLA ENCYCLICA

Ad Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, & Epiſcopos Univerſæ Eccleſiæ Catholicæ.

ROMÆ MDCCLXIX.

EX TYPOGRAPHIA REV. CAMERÆ APOSTOLICÆ.

Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis.

CLEMENS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres salutem, & Apostolicam Benedictionem.

CUM summi Apostolatus impositum Nobis munus cogitatione comprehendimus, tantique oneris vim ac gravitatem intuemur, non possumus, Venerabiles Fratres, & rei ipsius magnitudine, & perspecta Nobis virium Nostrarum imbecillitate non vehementer commoveri. In altitudinem maris venisse, atque e tranquillæ vitæ securitate tanquam e tutissimo portu ad regendam Beati Petri naviculam evocati maximis repente nos abripi, atque agitari fluctibus videmur, ac tempestatis vi pene demergi. Verum a Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris. Neque enim ullis humani consilii rationibus, sed illius inscrutabili judicio Nobis nihil tale opinantibus delatam tanti muneris procurationem apertissime intelligimus. Proinde in certissimam spem erigimur, eum ipsum, qui Nos ad summi ministerii solicitudinem adduxit, timorem ac infimitatem nostram præsidio suo sublevaturum, & exauditurum Nos esse in abscondito tempestatis. In eadem fiducia præclare Nos confirmat Petri trepidantis in mari, ac Domini modicam ejusdem fidem increpantis recordatio. Qui Nobis in Apostolorum Principe totius Ecclesiæ curam, & claves regni cælorum tradidit, qui suas oves pascere, ac fratres confirmare jussit, idem

certe omnem sui obtinendi auxilii dubitationem a Nobis depellere, Nosque suæ gratiæ spe magis voluit, quam timore nostræ imbecillitatis moveri. Illius itaque, qui est robur ac fortitudo nostra, voluntati obsequimur, illius fidei potestatique Nos permittimus. Ille consilio suo inchoatum in Nobis opus etiam perficiet, atque ex ipsa humilitate nostra illius potentiæ, ac misericordiæ vis perspectior omnibus elucescet. Nam si quid hac temporum conditione, nostra, qui inutiles Servi sumus, opera ad Ecclesiæ suæ incolumitatem moliri, ac efficere constituit, illum unum omnes auctorem atque effectorem perspicient, & propterea ipsi honorem ac gloriam esse tantummodo tribuendam cognoscent. Quare alacri animo ad maximum sustinendum onus accedimus, & quo potentiore auxilio fidimus, eo majore studio connitimur, & ob ipsam muneris, ad quod appellati sumus, præstantiam, nullas, quæ a Nobis in eo perfungendo conferri possunt, sedulitatis ac industriæ partes nimias esse judicamus.

Quam quidem administrationis Nostræ rationem dum assidue versamus animo, atque ex hac altissima Apostolicæ Sedis specula in omnes Christiani Orbis regiones oculos convertimus, Vos potissimum, Venerabiles Fratres, excelso & illustri loco positos intuemur, vestro conspectu recreamur, Vos adjutores Nostros, Vos Dominici Gregis custodes, ac Evangelicæ Vineæ operarios summa animi Nostri jucunditate agnoscimus. Qui igitur Nostræ solicitudinis partem sustinetis, in ipso Apostolatus Nostri exordio alloqui Vos maxime cupimus, atque in sinum vestrum intimos mentis Nostræ sensus effundere; & si quid Vos in Domino hortari, ac commonere videbimur, id vel Nostro de Nobis ipsis timori tribuite, vel profectum a vestræ virtutis, ac in Nos pietatis fiducia existimate.

Ac primum rogamus Vos V. F. ac obsecramus, ne unquam misericordiarum Patrem pro imbecillitate nostra Divino præsidio munienda deprecari intermittatis. Reddite hanc Nobis amoris erga vos Nostri vicem, atque ita mutua precum vestrarum subsidia Nobiscum conjungite, ut alteri ab alteris quodam-

mo-

modo ſuſtentati firmiori gradu omnes poſſimus in ſua quiſque ſtatione conſiſtere. Hac potiſſimum animorum conjunctione illam, in qua Nobiſcum coagmentati eſtis, unitatem comprobabitis. Unum quippe totius eſt Eccleſiæ ædificium, cujus in hac Sede a Beato Petro poſitum eſt fundamentum. Multi ad illud conſtruendum conjuncti ſunt lapides, ſed omnes ſuper una petra firmantur ac innituntur. Unum eſt Eccleſiæ corpus, cujus Chriſtus eſt Caput, ac in illud omnes coaleſcimus. Nos ipſius poteſtatis Vicariam procurationem gerentes ceteris altius illo volente præſidemus. Vos vero una Nobiſcum colligati tanquam cum viſibili Eccleſiæ capite potiores ejuſdem corporis partes eſtis. Quid proinde ſingulis accidere poteſt, quod univerſos non afficiat, neque ad unumquemque promanet? Quemadmodum itaque nihil poteſt peculiarem cujuſque Veſtrum vigilantiam expoſcere, quod Noſtris item curis comprehendi, ad Noſque referri non debeat, ita arbitrari debetis magnopere veſtra intereſſe, quidquid ad Nos pertinet, Noſtramque operam ac diligentiam deſiderat. Quapropter una voluntatum conſenſione conjuncti, uno eodemque animati Spiritu, qui a Myſtico illo Capite profluens, ac per univerſa membra diffuſus vitam omnibus diſpertit, contendere omnes, ac dare operam præſertim debemus, ut Eccleſiæ Corpus integrum atque incolume ſit, ut, nulla ruga ac macula contracta, omni Chtiſtianæ virtutis laude inſtruatur, ac vigeat. Quod quidem divina ope præſtari a Nobis poterit, ſi pro virili ſua quiſque commiſſi ſibi Gregis ſtudio exardeſcet, ſi illa una ſingulis inſidebit cura Populi ſui ab omni malorum contagione, atque errorum inſidiis removendi, ac omnibus doctrinæ ſanctitatiſque ſubſidiis diligentiſſime muniendi.

Hujuſmodi Animarum ſalutis cupiditate ſi unquam eos, qui tuendæ vineæ Domini præſunt, excitatos eſſe oportuit, hoc præſertim tempore illos inflammari eſt perneceſſarium. Quando enim tam multiplices, tam noxias ſive ad labefactandam, ſive ad tollendam Religionem exoriri fere quotidie, ac circumferri opiniones, quando novitatis illecebra magis inductos homines, & quadam peregrinæ ſcientiæ aviditate

pertractos ad hanc confluere, atque eandem libentissime conquirere vidimus? Unde animarum pestem & perniciem extendi latius in dies, ac miserrime propagari dolemus. Quare eo acrius Vobis erit laborandum, Venerabiles Fratres, omnesque vel diligentiæ, vel auctoritatis vires exerendæ, ut hanc tantam, ac de divinis etiam, & sanctissimis rebus grassantem temeritatem, atque insaniam repellatis. Non in corruptilibus ac vanis humanæ sapientiæ præsidiis, sed in simplicitate doctrinæ, ac in Verbo Dei penetrabiliore omni gladio ancipiti dumtaxat Vos illud consequuturos confidite. Tum hostium impetus coercere facile poteritis, atque Adversariorum tela retundere, cum in omnibus sermonibus vestris Jesum Christum crucifixum præferetis ac prædicabitis. Suis ille legibus atque institutis Sanctam hanc Civitatem, suam nimirum Ecclesiam, condidit, ac communivit. Suæ fidei tanquam depositum caste pieque custodiendum huic tradidit. Suæ doctrinæ ac veritatis hanc esse voluit firmissimum munimentum, adversus quam Portæ Inferi nunquam prævalerent. Nos igitur, Venerabiles Fratres, Civitatis sanctæ Præsides, ac Vigiles hanc ejusdem Conditoris Domini, ac Magistri nostri legum, ac fidei præclarissimam hæreditatem Nobis per Majores nostros integerrime traditam diligenter tueamur, ac ad Posteros nostros puram, atque incolumem transmittamus. Ad hanc in Sacris Litteris acceptam normam facta, & consilia nostra omnia dirigentes, præterea Patrum nostrorum certissimis inhærentes vestigiis instructissimos Nos futuros putemus ad omnes vitandas offensiones, quæ Christiani Populi fidem debilitare possint, ac infringere, atque Ecclesiæ unitatem ulla ex parte dissolvere. Ab illis Divinæ Sapientiæ fontibus, scripta scilicet, traditaque doctrina, quæcumque sive ad credendum, sive ad agendum requiruntur, tantumtummodo hauriamus.

In gemino enim hoc locupletissimo veritatis ac virtutis omnis instrumento continentur, quæcumque ad Religionis cultum, ad morum disciplinam, recteque vivendi institutionem pertinent. Hinc Mysteriorum altitudinem, hinc pietatis, honestatis, justitiæ, humanitatis officia ediscimus. Quid Deo, quid

quid Ecclesiæ, quid Patriæ, quid Civibus, quid cæteris hominibus debeamus, intelligimus. Unde nullis præclarius, quam his veræ Religionis legibus Civitatum etiam, ac Societatum jura stabilita esse cognoscimus. Ac propterea nemo fere unquam divinis Christi sanctionibus bellum intulit, quin idem continuo, quantum in se est, Populorum tranquillitatem perturbarit, Regum obsequium detrectarit, infesta, ac incerta omnia fecerit. Magna est enim inter divinæ ac humanæ potestatis jura conjunctio; ac proinde qui Christianæ Legis auctoritate Regum Imperia munita esse norunt, alacri animo iisdem obtemperant, verentur potentiam, dignitatem observant, & colunt.

Atque hanc quidem divinarum præscriptionum partem non minus cum Populorum tranquillitate, quam cum animarum salute conjunctissimam considerantes magnopere Vos hortamur, Venerabiles Fratres, ut post Deum, ac divini cultus constitutas in Ecclesia rationes, omnem solicitudinem vestram ad Populum Regum obedientia ac obsequio rite imbuendum convertatis. Illi nimirum ad publicam incolumitatem tuendam, ac homines in juris æquitate continendos in altissimo gradu præ cæteris sunt constituti. Ministri enim Dei sunt in bonum, nec sine causa gladium portant, vindices in iram ei, qui malum agit; carissimi præterea Ecclesiæ Filii sunt, ac Patroni, quorum est eandem, ut Parentem, diligere, ejusque causam, ac jura custodire. Quos igitur instruendos in Christi lege suscepistis, mature divino illo præcepto imbuendos curâte: fidem Regibus sancte esse servandam ab ipsis incunabulis percipiant, parendum auctoritati, legibus obsequendum non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam. Cum ita Populorum animi fuerint opera vestra excitati, non solum ut Regibus dicto audientes sint, sed etiam ut eos colant, ac diligant, tum optime & Civium tranquillitati, & Ecclesiæ utilitati, quæ inter se disjunctæ esse non possunt, consuletis. Eas vero officii vestri partes uberius cumulabitis, si ad quotidianas pro Populo preces, peculiares etiam pro Rege obsecrâtiones adjungatis, ut incolumes illi sint, ut suos in æquitate, pace, ac justitia regant, ut Deum ipsum in regno ho-

minum

minum dominantem cognoſcentes, ejuſdem cauſam ſancte pieque tueantur, ac provehant. Ita a Vobis erit non minus Epiſcopali veſtro muneri, quam omnium commodis ſatisfactum. Quid enim juſtius ac opportunius, quam pro Auctore publicæ pacis, ac civium ſalutis Cuſtode ab illis perpetuo Dominum obſecrari, qui pro hominibus conſtituuntur in iis, quæ ad Deum ſunt, & tanquam interpretes ac ſequeſtri ſuis conjuncta precibus omnium vota Domino repræſentant.

Jam vero ceteras Paſtoralis Officii partes diligentius Vobis percenſere ſupervacaneum ducimus. Quid enim ſingula perſequamur, Voſque de iis cohortemur, quorum intelligentia præclare inſtructos eſſe novimus, diuturno inſuper uſu, & quadam animi inductione veſtro muneri conſentanea confirmatos? Illud tantummodo non committemus, ut quo uno compræhendi omnia credimus, Vobis ante oculos non ſubiiciamus, veſtram ſcilicet virtutem excitantes ad Ducis Noſtri ac Paſtorum Principis conſectandum in omnibus exemplar, atque illud ſanctitatis, caritatis, humilitatis ſpecimen in Vobis ipſis exprimendum. Si enim Ille cum Patris ſui gloriæ Splendor eſſet, & Figura ſubſtantiæ ejus, aſſumpta carnis noſtræ infirmitate homines a ſervitute per humilitatem & caritatem vindicatos in Dei Filios adoptari, & Cohæredes ſuos fieri voluit; quanam in re glorioſius, ac præſtantius cogitationes, & labores noſtri verſari poſſunt, quam ut hujus hominum cum Chriſto conjunctionis, ac neceſſitudinis tuendæ auctores ceteris ſimus, & in illa imitanda bonitatis, clementiæ, manſuetudinis divina forma exemplo noſtro omnibus facem præferamus? Qua enim alia ratione ſuper montem excelſum aſcendit, qui evangelizat Sion? Vobis hujus conſectandæ ſimilitudinis deſiderio ſemel incenſis fieri non poteſt, quin idem ardor ad veſtri univerſi Populi mentes conflagrandas dimanet. Mirifica ſiquidem Paſtoris vis eſt atque auctoritas ad ſui Gregis animos commovendos. Qui cum illius cogitationes, actioneſque omnes ad hoc veræ virtutis ſpecimen conformatas noverint, cum in illo nihil aſperum, nihil arrogans, nihil elatum, verum omnia caritatis, manſuetudinis, humilitatis officiis plena viderint, tum vero acer-

acerrime ad easdem æmulandas laudes incitatos sese sentient. Præterea cum eumdem omnis privatæ utilitatis oblitum, ceterorum commodis inservientem, opibus egentes, solatio afflictos, doctrina rudes, omnes officio, consilio, pietate sublevantem, Populi denique salutem suæ ipsius vitæ præferentem intelligent, hoc Pastoris sui amore, studio, ac sedulitate illecti libentissime docentis, cohortantis, obsecrantis, arguentis etiam, atque increpantis voces audient. Nam si qui privatarum rerum cupiditate obstricti sint, ac terrena divinis præferant, quo pacto poterunt alios ad Dei caritatem, ac mutuam inter se benevolentiam, divitiis, voluptatibus, honoribus inhiantes ad rerum humanarum contemptum, fastu ac superbia elati ad mansuetudinem atque humilitatem inducere? In Jesu Christi igitur disciplina erudiendi Populi cum munus sit a Vobis susceptum, in ejusdem potissimum sanctitate, innocentia, lenitate Vobis erit inhærendum. Tum vestra Vos potestate præclare tantummodo esse usuros reputate, cum potiora Vobis erunt caritatis atque humilitatis, quam dignitatis insignia. Maximum statuite vestrum hoc esse, atque ad Vos unice pertinere, Populi Vobis crediti hunc in modum instituendi negotium; ab illo recte gerendo omnes vestras derivandas esse laudes ac fortunas, a negligendo calamitatem ac turpitudinem. Quare hæ vestræ sint a Vobis tantummodo expetendæ divitiæ, ut Christi sanguine redemptas animas Christo lucrifaciatis, ea sincera ac solida gloria, ut in divino promovendo cultu, in Domus Dei decore amplificando, in Vitiis extirpandis, ac virtutibus excolendis fidelem ac sedulam operam vestram Domino semper exhibeatis. Hæc assidue cogitare, hæc agere, hìc ambitiosi, hìc cupidi esse debetis.

Neque vero cum diu multumque eritis in hac laborum contentione versati, defutura unquam Vobis arbitremini virtutis exercendæ spatia. Ea quippe est muneris vestri conditio, ea Episcopalis vitæ ratio, ut nunquam debeat curarum cessationem, nunquam otium consequi. Nullis possunt eorum actiones circumscriptæ esse terminis, quorum caritatis amplitudinem nulli debent fines comprehendere. Sed immortalis atque infinitæ mercedis Vobis constitutæ expe-

expectatio facile molestias omnes leniet, ac levissimas efficie Quid enim grave ac molestum esse poterit cogitantibus, beati mam illam retributionem ob servatum ac multiplicatum grege a Domino, cum rationem pastoralis muneris exposcet, recipic dam? Præter hanc pulcherrimam immortalitatis spem in ip etiam sustinendis pastoralis vitæ laboribus plurimam jucunditate inesse sentietis, cum Deo conatus vestros adjuvante Populum v strum mutua inter se caritatis conjunctione devinctum, integ tate, ac pietate florentem, ceteros denique omnes egregi vigiliarum ac laborum vestrorum fructus in Ecclesia exort conspicietis. Utinam Nostrum omnium unanimi hujusmodi v luntatum, ac studiorum consensione reductam his Nostri Ap stolatus temporibus præclaram hanc Religionis felicitatem, antiquæ illius ætatis similem formam videamus, ac gratulari V biscum, Venerabiles Fratres, & congaudere possimus in Chi sto Domino Nostro, qui suæ gratiæ præsidio Nos sustentet, cor nostrum in illa, quæ ei sunt placita, semper accendat.

Quo tempore hasce litteras ad Vos, Venerabiles Fratre perscribimus, eodem per alias Nostras universis Christifid libus Jubilæum de more ad implorandam initio nostri Ponti catus divinam opem pro salutari Sanctæ Ecclesiæ Catholic regimine transmittimus. A Vobis igitur majorem in modum petimus ac flagitamus, ut commissos vestræ fidei Populos a eas rite faciendas in fide, pietate, ac humilitate precation dirigatis, ac sicut monitis, & consiliis vestris, ita etiam exem plo ad curandas tam suæ salutis, quam publicæ christianæ ut litatis rationes inflammetis.

Ac in nostræ caritatis pignus Apostolicam Benedictione Vobis, Venerabiles Fratres, ac Vestrarum Ecclesiarum Fidel bus Populis amantissime impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die duodec ma Decembris MDCCLXIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.